

Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне аралық соттар және төрелік қызметінің мәселелері бойынша толықтырулар енгізу туралы

Қазақстан Республикасының 2004 жылғы 28 желтоқсандағы N 24 Заңы

1-бап. Қазақстан Республикасының мына заңнамалық актілеріне толықтырулар енгізілсін:

1. 1997 жылғы 13 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Қылмыстық іс жүргізу кодексіне (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1997 ж., N 23, 335-құжат; 1998 ж., N 23, 416-құжат; 2000 ж., N 3-4, 66-құжат; N 6, 141-құжат; 2001 ж., N 8, 53-құжат; N 15-16, 239-құжат; N 17-18, 245-құжат; N 21-22, 281-құжат; 2002 ж., N 4, 32, 33-құжаттар; N 17, 155-құжат; N 23-24, 192-құжат; 2003 ж., N 18, 142-құжат; 2004 ж., N 5, 22-құжат):

82-баптың екінші бөлігі мынадай мазмұндағы 1-1) тармақпен толықтырылсын:

"1-1) аралық судьяның немесе төрешінің міндеттерін атқаруға байланысты өзіне белгілі болған мән-жайлар туралы - аралық судья немесе төреші;"

2. 1999 жылғы 13 шілдедегі Қазақстан Республикасының Азаматтық іс жүргізу кодексіне (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1999 ж., N 18, 644-құжат; 2000 ж., N 3-4, 66-құжат; N 10, 244-құжат; 2001 ж., N 8, 52-құжат; N 15-16, 239-құжат; N 21-22, 281-құжат; N 24, 338-құжат; 2002 ж., N 17, 155-құжат; 2003 ж., N 10, 49-құжат; N 14, 109-құжат; N 15, 138-құжат; 2004 ж., N 5, 25-құжат; N 17, 97-құжат):

1) 79-баптың екінші бөлігі мынадай мазмұндағы 3-1) тармақшамен толықтырылсын

:

"3-1) аралық судьяның немесе төрешінің міндеттерін атқаруға байланысты өзіне белгілі болған мән-жайлар туралы - аралық судья немесе төреші;"

2) 158-бап "Іске" деген сөздің алдынан "Аралық сотта немесе төрелікте іс қарау тараптарының" деген сөздермен толықтырылып, "Іске" деген сөз "ісіне" деп жазылсын;

3) 160-бап "іске" деген сөздің алдынан "Аралық сотта немесе төрелікте іс қарау тараптарының" деген сөздермен толықтырылып, "іске" деген сөз "ісіне" деп жазылсын;

4) 162-баптың бірінші бөлігі "Іске" деген сөздің алдынан "Аралық сотта немесе төрелікте іс қарау тараптарының" деген сөздермен толықтырылып, "Іске" деген сөз "ісіне" деп жазылсын;

5) мынадай мазмұндағы 18-1-тараумен толықтырылсын:

"18-1-тарау. Аралық сот шешімін орындау

241-1-бап. Аралық соттың шешімін мәжбүрлеп орындату

1. Егер аралық соттың шешімі онда белгіленген мерзімде ерікті түрде орындалмаған жағдайда, аралық соттың шешімі өз пайдасына шығарылған тарап (өндіріп алушы) осы

бапта көзделген ережелер бойынша аралық соттың шешімін мәжбүрлеп орындату туралы арызбен аралық сот дауды қарайтын жердегі сотқа жүгінуге құқылы.

2. Атқару парағын беру туралы арызға мыналар қоса тіркеледі:

1) аралық сот шешімінің түпнұсқасы немесе көшірмесі. Тұрақты жұмыс істейтін аралық сот шешімінің көшірмесін осы аралық соттың төрағасы растайды, нақты дауды шешу үшін аралық сот шешімінің көшірмесі нотариатта куәландырылуға тиіс;

2) заңда белгіленген тәртіппен жасалған аралық келісімнің түпнұсқасы немесе нотариат растаған көшірмесі.

3. Атқару парағын беру туралы арыз аралық соттың шешімін ерікті түрде орындауға арналған мерзім аяқталған күннен бастап үш жылдан кешіктірілмей берілуі мүмкін.

4. Белгіленген мерзімін өткізіп алған не оған қажетті құжаттар қоса тіркелмей берілген атқару парағын беру туралы арызды сот қарамай кері қайтарады, бұл туралы ұйғарым шығарылады, оған осы Кодексте белгіленген тәртіппен шағым жасалуы мүмкін.

5. Егер сот аталған мерзімді өткізіп алу себептерін дәлелді деп тапса, атқару парағын беру туралы арызды беру мерзімін қалпына келтіруге құқылы.

6. Судья атқару парағын беру туралы арызды сотқа арыз түскен күннен бастап он бес күн ішінде жеке-дара қарайды.

7. Өндіріп алушының аралық соттың шешімін мәжбүрлеп орындату туралы түскен арызы, сондай-ақ оны соттың отырысында қарау орны мен уақыты туралы сот борышкерді хабардар етеді. Оның арызын қарау орны мен уақыты туралы өндіріп алушы да хабардар етіледі. Егер борышкерден сот отырысына келуі мүмкін болмауының дәлелді себептері көрсетіліп, арызды қарауды кейінге қалдыру туралы өтінім түспесе, борышкердің немесе өндіріп алушының сот отырысына келмей қалуы арызды қарауға кедергі болмайды.

8. Сот аралық соттың шешімін мәжбүрлеп орындатуға арналған атқару парағын беру туралы арызды қараған кезде аралық соттың шешімін мәні бойынша қайта қарауға құқылы емес.

9. Сот арызды қарау нәтижелері бойынша атқару парағын беру туралы не оны беруден бас тарту туралы ұйғарым шығарады.

Атқару парағын беру туралы соттың ұйғарымы дереу орындалуға тиіс.

241-2-бап. Атқару парағын беру

1. Сот аралық соттың шешімін мәжбүрлеп орындатуға арналған атқару парағын беру туралы ұйғарым шығарған кезде атқару парағы осы Кодекстің 236-бабының ережелері бойынша беріледі.

2. Аралық соттың шешімін мәжбүрлеп орындатуға арналған атқару парағын беру туралы арыз бойынша шығарылған соттың ұйғарымына осы Кодексте сот актілеріне шағым жасау үшін көзделген тәртіппен шағым жасалуы мүмкін.

241-3-бап. Атқару парағын беруден бас тарту

С о т , е г е р :

1) аралық соттың шешімі өзіне қарсы қабылданған тарап сотқа:
аралық келісімнің жарамсыз болып табылатындығының;

аралық соттың шешімі аралық келісімде көзделмеген немесе оның шарттарына тура келмейтін дау бойынша қабылданғанының немесе аралық келісімнің шегінен шығатын мәселелер жөніндегі қаулылардан тұратындығының, сондай-ақ даудың аралық соттың ведомстволық қарауында еместігінің дәлелдемелерін табыс еткен жағдайда, аралық соттың шешімін мәжбүрлеп орындатуға арналған атқару парағын беруден бас тарту туралы ұйғарым шығарады. Егер аралық соттың аралық келісімде қамтылатын мәселелер жөніндегі қаулылары мұндай келісімде қамтылмайтындардан бөлініп шығарылуы мүмкін болса, онда аралық соттың аралық келісімде қамтылатын мәселелер жөніндегі қаулылардан тұратын шешімінің сол бөлігін мәжбүрлеп орындатуға атқару парағын беруден бас тартуға болмайды;

аралық соттың құрамы немесе аралық сотта іс қарау Қазақстан Республикасының аралық сотта іс қарау туралы заңнамасының талаптарына сәйкес келмеуінің;

аралық соттың шешімі өзіне қарсы қабылданған тарап аралық судьялардың сайлануы (тағайындалуы) туралы немесе аралық сот отырысының уақыты мен орны туралы тиісті түрде хабардар етілмегенінің не аралық сотқа басқа да себептермен өз түсіндірмелерін бере алмағанының;

тараптардың бірінің аралық келісім жасау кезінде әрекетке қабілетсіз немесе әрекетке қабілеті шектеулі екендігінің;

соттың немесе аралық соттың сол тараптардың арасындағы дау бойынша, сол нысана туралы және сол негіздер бойынша заңды күшіне енген шешімінің не талапкердің талап қоюдан бас тартуына байланысты іс бойынша іс жүргізуді тоқтату туралы соттың немесе аралық соттың ұйғарымы болғандығының;

соттың шешім шығаруы сот үкімімен белгіленген қылмыс жасау нәтижесінде мүмкін болғандығының дәлелдемелерін табыс еткен жағдайларда, аралық соттың шешімін мәжбүрлеп орындатуға арналған атқару парағын беруден бас тарту туралы ұйғарым шығарады ;

2) с о т :

дау Қазақстан Республикасының заңнамасына немесе осы дау бойынша аралық келісімді тараптар бағындырған басқа құқыққа сәйкес аралық сотта іс қараудың нысанасы бола алмайтынын ;

аралық соттың шешімі осы баптың 1), 2) тармақшаларында белгіленген талаптар мен Қазақстан Республикасының жариялылық тәртібіне қайшы келетінін анықтаса, аралық соттың шешімін мәжбүрлеп орындатуға арналған атқару парағын беруден бас тарту туралы ұйғарым шығарады." ;

6) 249-баптың 5) тармақшасындағы "тараптар" деген сөздің алдынан "егер заңнамалық актілерде өзгеше көзделмесе," деген сөздермен толықтырылсын;

7) мынадай мазмұндағы 39-1-тараумен толықтырылсын:

"39-1-тарау. Аралық соттардың шешімдеріне шағым жасау туралы істер бойынша іс жүргізу

331-1-бап. Арыз беру

Аралық сотта іс қарау тараптары, іске қатысуға тартылмаған, бірақ сот өздерінің құқықтары мен міндеттеріне қатысты заңда көзделген негіздер бойынша шешім қабылдаған үшінші тұлғалар аралық соттың шешіміне шағым жасау туралы арызды тарап сотқа шағым жасау үшін негіздемелер бар екендігі туралы білген кезден бастап отыз күн ішінде осы тарауда көзделген ережелерге сәйкес аралық сот дауды қараған жердегі сотқа беруі мүмкін.

331-2-бап. Арызды қарау

1. Сот аралық соттың шешіміне шағым жасау туралы арызды іс қозғалған кезден б а с т а п о н к ү н і ш і н д е қ а р а й д ы .

2. Сот аралық соттың шешіміне шағым жасау туралы арызды қарау нәтижелері бойынша аралық сот шешімінің күшін жою туралы не арызды қанағаттандырудан бас тарту туралы ұйғарым шығара алады. Мүдделі тұлғалар соттың ұйғарымына шағым жасауы мүмкін.";

8) мынадай мазмұндағы 425-1, 425-2, 425-3-баптармен толықтырылсын:

"425-1-бап. Төреліктің шешімін мәжбүрлеп орындату

1. Егер төреліктің шешімі онда белгіленген мерзімде ерікті түрде орындалмаған жағдайда, төреліктің шешімі пайдасына шығарылған тарап (өндіріп алушы) осы бапта көзделген ережелер бойынша төреліктің шешімін мәжбүрлеп орындату туралы арызбен дауды төрелік қарайтын жердегі сотқа жүгінуге құқылы.

2. Атқару парағын беру туралы арызға төреліктің тиісті түрде расталған түпнұсқа шешімі немесе соның тиісті түрде расталған көшірмесі, сондай-ақ төреліктің түпнұсқа келісімі немесе оның тиісті түрде расталған көшірмесі қоса беріледі. Егер төреліктің шешімі немесе келісімі шетел тілінде жазылса, тарап осы құжаттың мемлекеттік тілдегі немесе орыс тіліндегі тиісті түрде расталған аудармасын табыс етуге тиіс.

3. Атқару парағын беру туралы арыз төреліктің шешімін ерікті түрде атқаруға арналған мерзім аяқталған күннен бастап үш жылдан кешіктірілмей берілуі мүмкін.

4. Белгіленген мерзімін өткізіп алған не оған қажетті құжаттар қоса тіркелмей берілген атқару парағын беру туралы арызды сот қарамай кері қайтарады, бұл туралы ұйғарым шығарылады, оған осы Кодексте белгіленген тәртіппен шағым жасалуы м ү м к і н .

5. Егер, сот аталған мерзімді өткізіп алу себептерін дәлелді деп тапса, атқару парағын беру туралы арызды беру мерзімін қалпына келтіруге құқылы.

6. Судья атқару парағын беру туралы арызды сотқа арыз түскен күннен бастап он

бес күн ішінде жеке-дара қарайды.

7. Өндіріп алушының төреліктің шешімін мәжбүрлеп орындату туралы түскен арызы, сондай-ақ оның соттың отырысында қаралу орны мен уақыты туралы сот борышкерді хабардар етеді. Оның арызын қарау орны мен уақыты туралы өндіріп алушы да хабардар етіледі. Егер борышкерден сот отырысына келуі мүмкін болмауының дәлелді себептері көрсетіліп, арызды қарауды кейінге қалдыру туралы ұсыныс түспесе, борышкердің немесе өндіріп алушының сот отырысына келмей қалуы арызды қарауға кедергі болмайды.

8. Сот төреліктің шешімін мәжбүрлеп орындатуға арналған атқару парағын беру туралы арызды қараған кезде төреліктің шешімін мәні бойынша қайта қарауға құқылы емес.

9. Сот арызды қарау нәтижелері бойынша атқару парағын беру туралы не оны беруден бас тарту туралы ұйғарым шығарады.

Атқару парағын беру туралы соттың ұйғарымы дереу орындалуға тиіс.

425-2-бап. Атқару парағын беру

1. Сот төреліктің шешімін мәжбүрлеп орындатуға арналған атқару парағын беру туралы ұйғарым шығарған кезде атқару парағы осы Кодекстің 236-бабының ережелері бойынша беріледі.

2. Төреліктің шешімін мәжбүрлеп орындатуға арналған атқару парағын беру туралы арыз бойынша шығарылған соттың ұйғарымына осы Кодексте сот актілеріне шағым жасау үшін көзделген тәртіппен шағым жасалуы мүмкін.

425-3-бап. Атқару парағын беруден бас тарту

Егер, сот:

1) бұл тарап:

сот төрелік келісім тараптарының бірін әрекетке қабілетсіз не әрекетке қабілеті шектеулі деп немесе төрелік келісімді тараптар оны бағындырған заң бойынша, ал мұндай нұсқау болмаған кезде Қазақстан Республикасының заңнамасы бойынша жарамсыз деп таныуының;

оған төрешінің тағайындалғаны туралы немесе төрелік іс қарау туралы тиісті түрде хабардар етілмегенінің немесе сот дәлелді деп таныған басқа да себептер бойынша өз түсіндірмелерін бере алмағанының;

төреліктің шешімі төрелік келісімде көзделмеген немесе оның шарттарына тура келмейтін дау бойынша шығарылғанының не төрелік келісімнің шегінен шығатын мәселелер жөніндегі қаулылардан тұратындығының, сондай-ақ даудың төрелік соттың ведомстволық қарауында еместігінің дәлелдемелерін сотқа табыс етсе, төреліктің шешімін мәжбүрлеп орындатуға арналған атқару парағын беруден бас тарту туралы ұйғарым шығарады.

Егер төрелік келісімде қамтылатын мәселелер жөніндегі төреліктің шешімін осындай келісімде қамтылмайтын мәселелер жөніндегі шешімнен бөліп шығаруға

болатын болса, онда төреліктің төрелік келісімде қамтылмайтын мәселелер жөніндегі шешімі бар сол бөлігінің ғана күші жойылуы мүмкін;
төрелік құрам немесе төрелік іс қарау рәсімі тараптардың келісіміне және төреліктің регламентіне сәйкес келмегенінің дәлелдемесін сотқа табыс етсе;

2) сот төреліктің шешімі Қазақстан Республикасының жариялылық тәртібіне қайшы келетінін немесе төреліктің шешімі шығарылған дау Қазақстан Республикасының заңнамасы бойынша төрелік іс қараудың нысанасы бола алмайтынын анықтаса, төреліктің шешімін мәжбүрлеп орындатуға арналған атқару парағын беруден бас тарту туралы ұйғарым шығарады.";

9) мынадай мазмұндағы 45-1-тараумен толықтырылсын:

"45-1-тарау. Төреліктің шешімдеріне шағым жасау туралы істер бойынша іс жүргізу

426-1-бап. Өтінім беру

Төрелікте іс қарау тараптары, іске қатысуға тартылмаған, бірақ өздерінің құқықтары мен міндеттеріне қатысты төрелік шешім қабылдаған үшінші тұлғалар төрелік шешімінің күшін жою туралы өтінішті дауды қараған жердегі сотқа, бұл өтінішті мәлімдеуші тарап төрелік шешімді алған күнінен бастап үш ай ішінде беруі мүмкін.

426-2-бап. Өтінішті қарау

1. Сот төреліктің шешіміне шағым жасау туралы өтінішті он күн ішінде қарайды.

2. Сот төреліктің шешіміне шағым жасау туралы өтінішті қарау нәтижелері бойынша төрелік шешімінің күшін жою туралы не өтінішті қанағаттандырудан бас тарту туралы ұйғарым шығара алады. Мүдделі тұлғалар соттың ұйғарымына шағым жасауы мүмкін."

3. 2001 жылғы 30 қаңтардағы Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексіне (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2001 ж., N 5-6, 24-құжат; N 17-18, 241-құжат; N 21-22, 281-құжат; 2002 ж., N 4, 33-құжат; N 17, 155-құжат; 2003 ж., N 1-2, 3-құжат; N 4, 25-құжат; N 5, 30-құжат; N 11, 56, 64, 68-құжаттар; N 14, 109-құжат; N 15, 122, 139-құжаттар; N 18, 142-құжат; N 21-22, 160-құжат; N 23, 171-құжат; 2004 ж., N 6, 42-құжат; N 10, 55-құжат; N 15, 86-құжат; N 17, 97-құжат):

594-баптың бірінші бөлігі "куә ретінде" деген сөздерден кейін ", егер заңдарда өзгеше көзделмесе," деген сөздермен толықтырылсын.

4. 2001 жылғы 12 маусымдағы Қазақстан Республикасының "Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы" кодексіне (Салық кодексі) (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2001 ж., N 11-12, 168-құжат; 2002 ж., N 6, 73, 75-құжаттар; N 19-20, 171-құжат; 2003 ж., N 1-2, 6-құжат; N 4, 25-құжат; N 11, 56-құжат; N 15, 133, 139-құжаттар; N 21-22, 160-құжат; N 24, 178-құжат; 2004 ж., N 5, 30-құжат; N 14, 82-құжат; N 20, 116-құжат):

1) 495-баптың 1-тармағының 1) тармақшасындағы "соттың" деген сөзден кейін " аралық соттардың," деген сөздермен толықтырылсын;

2) 4 9 6 - б а п т а :

1 - т а р м а қ т а :

мынадай мазмұндағы 8-1) тармақшамен толықтырылсын:

"8-1) аралық соттар шешімдерін, төреліктің шешімдерін жою туралы өтініштерден:

жеке тұлғалар үшін - талап арыз сомасының 1 проценті;

заңды тұлғалар үшін - талап арыз сомасының 3 проценті;"

10) тармақшадағы "сондай-ақ" деген сөзден кейін "аралық соттардың," деген сөздермен толықтырылсын.

5. "Сот сараптамасы туралы" 1997 жылғы 12 қарашадағы Қазақстан Республикасының Заңына (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1997 ж., N 21, 276-құжат; 2000 ж., N 6, 141-құжат; 2001 ж., N 21-22, 281-құжат):

1-баптың үшінші абзацындағы "әкімшілік процестің" деген сөздерден кейін "не аралық сотта, төрелікте іс қараудың" деген сөздермен толықтырылсын.

6. "Атқарушылық іс жүргізу және сот орындаушыларының мәртебесі туралы" 1998 жылғы 30 маусымдағы Қазақстан Республикасының Заңына (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1998 ж., N 13, 195-құжат; N 24, 436-құжат; 1999 ж., N 23, 922-құжат; 2000 ж., N 3-4, 66-құжат; N 6, 142-құжат; 2002 ж., N 17, 155-құжат; 2003 ж., N 10, 49-құжат; N 11, 67- құжат):

5-баптың 1-тармағы мынадай мазмұндағы 3-1) тармақшамен толықтырылсын:

"3-1) аралық соттардың шешімдерін мәжбүрлеп орындату туралы соттың ұйғарымы негізінде берілетін атқару парақтары;"

7 - б а п т а :

1-тармақ мынадай мазмұндағы 1-1) тармақшамен толықтырылсын:

"1-1) аралық соттардың немесе төреліктің шешімдерін мәжбүрлеп орындату туралы соттың ұйғарымы негізінде берілетін атқару парақтары - үш жыл ішінде;"

2-тармақ мынадай мазмұндағы 1-1) тармақшамен толықтырылсын:

"1-1) аралық соттардың немесе төреліктің шешімдерін мәжбүрлеп орындату туралы соттың ұйғарымы негізінде берілген атқару парақтарын орындау кезінде - шешім күшіне енген күннен кейінгі күннен бастап;"

2-бап. Осы Заң, 2005 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілетін осы Заңның 1-бабының 4-тармағын қоспағанда, ресми жарияланған күнінен он күн өткеннен кейін қолданысқа енгізіледі.

Қ а з а қ с т а н Р е с п у б л и к а с ы н ы ң

Президенті

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК